

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Václavem Trajerem v právní věci **žalobce: J. H.**, nar. „X“, bytem „X“, zastoupeného JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem, se sídlem Symfonická 1496/9, 158 00 Praha 5, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křižová 25, 225 08 Praha 5, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 31.7.2013, č.j. „X“, o starobním důchodu,

t a k t o :

I. Žaloba s e z a m í t á .

II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého právního zástupce domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 31.7.2013, č.j. „X“, jímž byly zamítnuty jeho námitky a potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 3.7.2013, č.j. „X“, kterým byla zamítnuta žádost žalobce o přiznání starobního důchodu pro nesplnění podmínek stanovených v ustanovení § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) s přihlédnutím k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 (dále jen „nařízení č. 883/2004“) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 (dále jen „nařízení č. 987/2009“). Žalobce se rovněž domáhal zrušení rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 3.7.2013, č.j. 570 428 7138/428.

Žalobce v žalobě namítl, že předpoklady pro odchod do starobního důchodu splnil v 55 letech. Žalobce proto nárok na starobní důchod uplatnil u Sociální pojišťovny v Bratislavě, jež mu sice dne 24.5.2012 starobní důchod přiznala, nicméně pojistné mu započítala jen do roku 1996. Následující roky mu nezapočetla, neboť byly odpracovány v České republice. Žalobce dále uvedl, že žalovaná v návaznosti na tyto skutečnosti mu sdělila, že vzhledem k tomu, že má slovenský důchod, mu nic vyplácet nebude, neboť mu nárok na důchod vznikne až v 63 letech a 8 měsících. Žalobce se následně s žádostí o důchod obrátil na žalovanou, když v této souvislosti mj. argumentoval tím, že pokládá za

nespravedlivé, aby posledních 15 let zaměstnání nebylo započteno slovenskou ani českou stranou.

K samotné věci žalobce uvedl, že odmítá složitou aplikaci různých norem různé právní síly, jak v tomto případě žalovaná v obou rozhodnutích učinila. Dle žalobce totiž žádné mezinárodní nebo tuzemské právní předpisy nelze vykládat tak, aby bývalému československému občanovi byl v 55 letech přiznán nárok na starobní důchod a současně byl připraven o zápočet 15 let pojistných dob z důvodu rozpadu Československé federace. V této souvislosti žalobce poukázal na ústavně garantovaná práva, a to konkrétně na čl. 1 a čl. 30 Listiny základních práv a svobod. Žalobce dále namítl, že nález Ústavního soudu ze dne 5.1.2012, s. zn. Pl. ÚS 5/12, zrušil pouze konkrétní verdikty v konkrétním případě, protože se žalobce na jeho podkladě nemůže ničeho domáhat. Dle žalobce má tento nález rovněž obecnou hodnotu, neboť ukazuje, že v důsledku rozpadu Československa nemohou být čeští občané diskriminováni, jak se tomu dle žalobce děje v tomto případě. Závěrem žalobce poznamenal, že v nyní posuzované věci je skutková podstata případu nesporná, kdy jde jen o právní vyhodnocení tohoto stavu.

Žalovaná soudu k jeho výzvě spolu se správním spisem předložila i vyjádření k žalobě, v němž mj. soudu oznámila, že předmětnou žalobu považuje ve vztahu k návrhu na zrušení prvoinstančního rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 3.7.2013, č.j. 570 428 7138/428, za nepřipustnou, a proto navrhla ve vztahu k tomuto prvoinstančnímu rozhodnutí její odmítnutí pro nepřipustnost dle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“).

Ve vztahu k druhoinstančnímu rozhodnutí ve vyjádření žalovaná předně popsala průběh správního řízení, když současně rozvedla, z jakých důvodů rozhodla výše zmíněným způsobem. K napadenému rozhodnutí žalovaná uvedla, že tímto rozhodnutím potvrdila prvostupňové rozhodnutí, čímž opětovně neuznala nárok žalobce na přiznání starobního důchodu dosažením věkové hranice 55 let s ohledem na pracovní činnost v preferované I. AA pracovní kategorii vykonávanou na území Slovenské republiky. Důvodem zamítnutí žádosti žalobce o starobní důchod bylo to, že žalobce nedosáhl věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod, jež se odvíjí dle ustanovení § 32 oddst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Důchodový věk žalobce v návaznosti toto ustanovení činí 63 let a 8 měsíců a žalobce jej dosáhne až dne 28.12.2020.

Žalovaná ve vyjádření dále zevrubně popsala veškerá skutková zjištění, jež jsou rozhodná pro danou věc, z nichž zejména vyplynulo, že žalobce u Okresní správy sociálního zabezpečení v Chomutově uplatnil dne 20.2.2012 první žádost o starobní důchod s požadovaným datem přiznání důchodu od dosažení věku 55 let, tj. od 28. 4. 2012. Žalobce v této žádosti uvedl, že sídlo jeho zaměstnavatele ke dni 31.12.1992 nebo naposledy před tímto dnem bylo na území Slovenské republiky, když trvalý pobyt měl žalobce ke dni 31.12.1992 rovněž na území Slovenské republiky. O této žádosti žalovaná rozhodla rozhodnutím ze dne 13.8.2012, č.j. „X“, kterým žádost žalobce zamítla, neboť žalobce na území České republiky žalobce nepracoval v zaměstnání, které by bylo zařazeno do preferované pracovní kategorie, a které by ve smyslu ustanovení § 74 zákona o důchodovém pojištění zakládalo nárok na snížení věkové hranice. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce námitky, které žalovaná rozhodnutím ze dne 2.10.2012, č.j. „X“, zamítla. K tomuto žalovaná ještě doplnila, že součástí rozhodnutí ze dne 13.8.2012, č.j. „X“, je osobní list důchodového pojištění žalobce coby chronologický přehled o jeho odpracované době pojištění, který žalovaná vyhotovila na podkladě veškeré dostupné dokumentace. Z osobního listu důchodového pojištění žalobce lze dle žalované seznat, že žalobci byla zhodnocena doba pojištění od 1.9.1972 do 27.4.2012 s tím, že do 1.9.1996 je doba pojištění zhodnocena jako

slovenská doba pojištění a od 2.9.1996 jako doba pojištění podléhající českým právním předpisům. V této souvislosti žalovaná ještě dodala, že proti jejímu rozhodnutí o námitkách byla ze strany žalobce podána žaloba, jež byla zdejším soudem usnesením ze dne 14.1.2013, sp. zn. 42 Ad 19/2012, dle ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) s.ř.s. odmítnuta pro opožděnost.

Žalovaná v tomto kontextu dále uvedla, že žalobce využil zásadu dispozitivity, jíž je ovládáno řízení o přiznání dávky důchodového pojištění, a dne 18.3.2013 uplatnil další žádost o starobní důchod, kde se opakovaně domáhal přiznání starobního důchodu v důsledku dosažení věku 55 let. Žádost žalobce odůvodnil tím, že žije na území České republiky, zde taky odpracoval potřebný počet let pro to, aby mu nárok na důchod v 55 letech věku vznikl. O této žádosti žalovaná rozhodla oběma v úvodu citovanými rozhodnutími. Žalovaná v této souvislosti doplnila, že v řízení o nové (druhé) žádosti byla povinna postupovat dle nařízení 883/2004 a následně dle Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení, jež byla vyhlášena sdělením Ministerstva zahraničních věcí pod č. 228/1993 Sb. (dále jen „smlouva“). Žalovaná v tomto případě vyšla ze zjištění, že žalobce v době od 1.7.1975 do 30.9.1991 vykonával pracovní činnost zařazenou do preferované I. AA pracovní kategorie, II. pracovní kategorie a III. pracovní kategorie, když v I. AA pracovní kategorii žalobce odpracoval 5 845 dnů, tj. 16 roků a 5 dnů pojištění. Tyto skutečnosti vyplynuly z evidenčních listů vyhotovených zaměstnavatelem žalobce, a to konkrétně Výstavba OKD, Důl. závod 21, Karviná-Fryštát. Žalobce byl poté od 1.10.1991 do 7.10.1991 veden na Úřadu práce v Karviné, což je doloženo potvrzením tohoto úřadu ze dne 9.10.1991. Dle potvrzení Obvodního úřadu práce Sobrance ze dne 20.2.2012 byl žalobce od 9.10.1991 do 30.11.1992 u tohoto úřadu zaměstnán. Dle evidenčního listu důchodového zabezpečení ze dne 6.10.1995 vyhotoveného Sociálnou poisťovňou, pobočka v Michalovcích, je žalobci potvrzena doba pojištění od 1.12.1992 do 3.7.1995. Od 4.7.1995 do 14.8.1995 byl žalobce veden jako uchazeč o zaměstnání na Obvodním úřadu práce v Sobrancích. Žalobce byl od 15.8.1995 do 1.9.1996 zaměstnán u společnosti Autoservis, s.r.o. Sobrance. Žalobce byl dle dalších evidenčních listů od 2.9.1996 do 31.12.2012 žalobce výdělečně činný na území České republiky. Závěrem k těmto zjištěním žalovaná doplnila, že sídlo zaměstnavatele žalobce ke dni 31.12.1992 bylo na území Slovenské republiky, tudíž veškerá doba pojištění (zaměstnání) žalobce do 31.12.1992 se považuje za slovenskou dobu pojištění včetně zohlednění pracovních kategorií, ve kterých byla získána, protože dle žalované žalobce nezískal žádnou českou dobu pojištění v preferované pracovní kategorii.

V další části vyjádření žalovaná odkázala na čl. 20 odst. 1 smlouvy, z něhož dle žalované mj. vyplývá, že stát, který je příslušný poskytnout plnění za uvedené doby zabezpečení získané v ČSFR, je zároveň příslušný poskytnout za ně zvýhodnění podle vlastních právních předpisů, jestliže jde o doby v preferované pracovní kategorii. Dle žalované by poskytnutí stejného zvýhodnění v podobě nižšího důchodového věku za tytéž doby pojištění i ve druhém smluvním státě, ačkoli podle jeho právních předpisů žádná jiná preferovaná doba nebyla získána, by bylo v rozporu se zásadou koordinace systémů sociálního zabezpečení. Dle žalované je navíc uvedený článek zároveň obsažen i v příloze III nařízení Rady (EHS) č. 1408/71, o aplikaci soustav sociálního zabezpečení na osoby zaměstnané, samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, jenž je dle čl. 7 odst. 2 tohoto nařízení plně aplikovatelný i po vstupu České a Slovenské republiky do Evropské unie.

Dle žalované správnost tohoto názoru, tj. že žalobce je slovenským nositelem pojištění, dokazuje skutečnost, že rozhodnutím ze dne 24.5.2012, č.j. 570 428 7138 0, byl žalobci přiznán starobní důchod ve výši 381,20 EUR měsíčně, když tento důchod mu byl přiznán jednak podle slovenských právních předpisů, a jednak podle čl. 52 odst. 1 písm. b)

a odst. 4 nařízení č. 883/2009. K tomuto žalovaná ještě doplnila, že v odůvodnění tohoto rozhodnutí bylo kromě jiného uvedeno, že žalobci vznikl nárok na starobní důchod získáním 15 let období důchodového pojištění a dosažením důchodového věku dovršením 55 let věku. Žalovaná v návaznosti na předestřené skutečnosti dále odkázala na příslušná ustanovení nařízení č. 883/2004, a to zejména na čl. 5, 6, 51 odst. 1, 2 a 3, 57 odst. 1, 2 a 3. Žalovaná v tomto směru rovněž uvedla, že v rámci koordinace systémů sociálního zabezpečení v Evropské unii nelze poskytovat dvojí plnění nebo výhodu za stejnou dobu pojištění. Vychází se z toho, že k poskytnutí výhody (např. snížením důchodového věku) za dobu zaměstnání v pracovní kategorii nebo vykonávání jiného zvláštního povolání (typicky např. služba u ozbrojených složek) je příslušný stát, v němž pojištěnec získal dobu zakládající uvedené zvýhodnění. Ostatní členské státy k této době přihlédnou jako k preferované době podle svých právních předpisů jedině v rámci pravidla sčítání dob pojištění. Použití principu sčítání dob pojištění je však podmíněno získáním minimální doby pojištění v délce jednoho roku, neboť dle článku 57 nařízení č. 883/2004 je členský stát povinen přiznat dávku důchodového pojištění s přihlédnutím k dobám pojištění získaným v jiných členských státech jen tehdy, pokud doba pojištění získaná podle jeho vnitrostátních předpisů dosahuje alespoň jednoho roku. Z tohoto pravidla se vychází také při posuzování podmínek nároku na dílčí starobní důchod z preferované pracovní kategorie, pro který se vyžaduje získání určitého počtu let doby pojištění v preferované pracovní kategorii. K době pojištění získané v jiném členském státě (včetně Slovenské republiky), která by odpovídala preferované pracovní kategorii podle českých právních předpisů, je tedy pro nárok na starobní důchod z preferované pracovní kategorie možné přihlédnout pouze v případě, že pojištěnec získal v České republice dobu pojištění v preferované pracovní kategorii v délce alespoň jednoho roku.

Dle žalované čl. 5 nařízení č. 883/2004 umožňuje členskému státu při přiznání určitého právního účinku, jemuž připisuje existenci některých skutečností nebo událostí, přihlížet k podobným skutečnostem nebo událostem, které nastaly v jiném členském státě. Dle žalované však tento princip tzv. asimilace faktů nelze směřovat s pravidlem sčítání dob pojištění, na kterém je založeno získání nároku na důchod z preferované pracovní kategorie. Na podporu svého tvrzení žalovaná rovněž odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8.1.2013, č.j. 3 Ads 25/2012-41, kdy předmětem tohoto sporu byla otázka, jež dle žalované dopadá i na souzenou věc.

Závěrem vyjádření žalovaná konstatovala, že pokud žalobce nezískal v České republice dobu pojištění v preferované pracovní kategorii (popř. dobu zaměstnání v hornictví před 1.1.2009 ve smyslu nařízení vlády č. 363/2009 Sb.) v délce alespoň jednoho roku, nelze dle žalované k době pojištění Slovenské republiky přihlédnout pro nárok na starobní důchod z preferované pracovní kategorie. K této době bude dle žalované přihlédnuto až pro nárok žalobce na český dílčí starobní důchod, avšak bude tomu tak bez snížení věkové hranice dle obecného principu sčítání dob pojištění ve smyslu koordinačních nařízení. S ohledem na uvedené žalovaná navrhl, aby soud žalobu zamítl.

Žalobce v replice k vyjádření žalované znovu zopakoval, že žalovaná se spletitou soustavou vnitrostátních předpisů, mezinárodních smluv a nařízení Evropské unie snaží ospravedlnit své rozhodnutí, aniž by uvažovala o jeho faktických dopadech z hlediska ústavně garantovaných práv. Žalobce opětovně poukázal na to, že v tomto případě mu vznikla újma v důsledku toho, že mu byl sice přiznán důchod v 55 letech, nicméně na druhé straně mu slovenský nositel pojištění odmítá uznat dobu odpracovanou na území České republiky. Žalobce rovněž poukázala na to, že odkaz žalované na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8.1.2013, č.j. 3 Ads 25/2012-41, není přílehlavý, neboť dle tohoto rozsudku žalobce

V.B. získal všechny pojistné doby na území Slovenské republiky, kdežto žalobce je získal na území České republiky. Žalobce závěrem na podporu své argumentace odkázala na nálezy Ústavního soudu ze dne 5.9.2010, sp. zn. II. ÚS 2524/10, ze dne 6.3.2008, sp. zn. I. ÚS 365/05, ze dne 31.1.2012, sp. zn. Pl. ÚS 5/12, a ze dne 3.3.2009, sp. zn. I. ÚS 1375/07.

O žalobě pak soud rozhodl v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s.ř.s. bez jednání, neboť žalobce a žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasili.

Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle prvního dílu hlavy druhé s.ř.s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ustanovení § 71 odst. 1 písm. c), d), odst. 2 věty druhé a třetí a ustanovení § 75 odst. 2 věty první tohoto zákona. Z ní vyplývá, že soud přezkoumává rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty ode dne doručení napadeného rozhodnutí, jak stanovuje ustanovení § 72 odst. 1 věty první s.ř.s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení odůvodnit. Bez návrhu žalobce pak musí soud podle § 76 odst. 2 s.ř.s. přihlídnout toliko k takovým vadám napadeného rozhodnutí, které vyvolávají jeho nicotnost, avšak takové nedostatky nebyly v projednávané věci zjištěny.

Soud si u žalovaného vyžádal správní spis a po přezkoumání skutkového a právního stavu dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

V nyní posuzovaném případě považuje soud za důležité předně zdůraznit, že mezi žalobcem a žalovanou není sporu ohledně skutkových zjištění, neboť ze strany žalobce nebyla skutková zjištění žalované jakkoliv zpochybněna, pročež lze konstatovat, že tyto skutečnosti nejsou mezi účastníky sporné. Předmětem tohoto sporu je proto toliko právní otázka, a to právní posouzení zjištěného skutkového stavu. Jádrem sporu mezi účastníky řízení je tedy právní otázka, zda pro účely žádosti žalobce o přiznání starobního důchodu a získání nároku na starobní důchod z českého důchodového pojištění ve snížené věkové kategorii může být žalobci zohledněna doba pojištění získaná v preferované pracovní kategorii za trvání Československé republiky za situace, kdy žalobce ke dni rozdělení federace měl trvalý pobyt na území Slovenské republiky a snížená věková kategorie již byla žalobci zohledněna slovenským nositelem pojištění při rozhodování o dílčím slovenském důchodu v roce 2012.

Z předloženého správního spisu soud zjistil následující relevantní okolnosti pro posouzení věci.

Z osobního listu důchodového pojištění žalobce vyplývá, že žalobce v době od 1.7.1975 do 30.9.1991 vykonával pracovní činnost zařazenou do preferované I. AA pracovní kategorie, II. pracovní kategorie a III. pracovní kategorie, čímž tedy žalobce v I. AA preferované pracovní kategorii odpracoval celkem 5 845 dnů, tj. 16 roků a 5 dnů pojištění. Žalobce byl dále od 9.10.1991 do 30.11.1992 u Obvodního úřadu práce Sobrance veden jako uchazeč o zaměstnání. Od 1.12.1992 do 3.7.1995 vykonával žalobce na území Slovenské republiky samostatně výdělečnou činnost s povinností odvádět pojistné dle slovenských právních předpisů u sociální pojišťovny – pobočka Michalovce. Dle dalších evidenčních listů byl žalobce od 2.9.1996 do 31.12.2012 zaměstnán na území České republiky. Pracovní činnost žalobce předně vykonával v období od 2.9.1996 do 30.6.1998 u SOU technické v Chomutově a v období od 1.7.1998 do 31.12.1999, jakož i od 3.1.2000 do 31.12.2012, u obchodní společnosti AutoDům Chomutov, spol. s r.o.

Dle nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 je ode dne 1.5.2004, tj. od vstupu České republiky a Slovenské republiky do Evropské unie, právní úprava vztahů týkající se ze sociálního zabezpečení mezi těmito státy koordinovaná zmíněným právním předpisem. Ode dne 1.5.2010 pak koordinace systémů sociálního zabezpečení je aplikována podle nařízení

č. 883/2004, k němuž bylo vydáno i prováděcí nařízení č. 987/2009. S ohledem na čl. 7 odst. 2 nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 je ve vztahu mezi Českou republikou a Slovenskou republikou po dni 1.5.2004 i nadále aplikovatelný čl. 20 smlouvy.

Článek 20 odst. 1 smlouvy stanoví, že: „*doby zabezpečení získané **přede dnem rozdělení** České a Slovenské Federativní Republiky **se považují za doby zabezpečení toho smluvního státu**, na jehož území **měl zaměstnavatel občana sídlo ke dni rozdělení** České a Slovenské Federativní Republiky nebo naposledy před tímto dnem*“.

Dle čl. 20 odst. 2 smlouvy platí, že: „*pokud občan neměl ke dni rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky nebo naposledy před tímto dnem zaměstnavatele se sídlem na území České a Slovenské Federativní Republiky, považují se doby zabezpečení získané před tímto dnem za doby zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl občan trvalý pobyt ke dni rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky nebo naposledy před tímto dnem*“.

Dle čl. 16 odst. 1 Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 117/2002 Sb.m.s., jímž bylo vyhlášeno Správní ujednání o provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení (dále jen „správní ujednání“) platí, že: „*U osob samostatně výdělečně činných se za zaměstnavatele pro účely článku 20 Smlouvy považuje **okresní správa sociálního zabezpečení**, které byla tato osoba **povinna odvádět** pojistné na nemocenské pojištění a důchodové zabezpečení*“.

Dle čl. 51 odst. 1 nařízení č. 883/2004 platí, že: „*Podmiňují-li právní předpisy členského státu poskytování některých dávek získáním dob pojištění pouze u zvláštních činností vykonávaných zaměstnancem nebo osobou samostatně výdělečně činnou nebo v povolání, na které se vztahuje zvláštní systém pro zaměstnance nebo osoby samostatně výdělečně činné, přihlíží příslušná instituce tohoto členského státu k dobám získaným podle právních předpisů jiných členských států pouze v případě, že byly získány v rámci odpovídajícího systému, nebo pokud tomu tak není, ve stejném povolání, případně ve stejné činnosti vykonávané zaměstnancem nebo osobou samostatně výdělečně činnou. **Nesplňuje-li po přihlédnutí k takto získaným dobám dotyčná osoba podmínky pro pobírání dávek zvláštního systému, berou se tyto doby v úvahu pro účely poskytování dávek podle obecného systému nebo, neexistuje-li, dávek systému vztahujícího se buď na manuální, nebo nemanuální pracovníky za předpokladu, že dotyčná osoba byla pojištěna v rámci jednoho z těchto systémů**“.* Dle odst. 2 toho čl. rovněž platí, že: „*K dobám pojištění získaným v rámci zvláštního systému členského státu se přihlíží pro účely poskytování dávek obecného systému nebo, neexistuje-li, dávek systému vztahujícího se buď na manuální, nebo nemanuální pracovníky jiného členského státu, pokud dotyčná osoba byla pojištěna v rámci jednoho z těchto systémů, a to i když k těmto dobám již bylo přihlédnuto v uvedeném jiném členském státě v rámci zvláštního systému*“.

V nyní posuzované věci je dle soudu předně nezbytné určit, u kterého nositele důchodového pojištění žalobce získal doby pojištění v preferované pracovní kategorii. Z předložených dokumentů je zřejmé, že žalobce byl na území Slovenské republiky od 1.12.1992 do 3.7.1995 osobou samostatně výdělečně činnou s povinností odvádět pojistné dle slovenských právních předpisů u Sociální pojišťovny – pobočka Michalovce. Dle čl. 16 odst. 1 správního ujednání se u osob samostatně výdělečně činných za zaměstnavatele pro účely čl. 20 smlouvy považuje okresní správa sociálního zabezpečení, které byla tato osoba povinna odvádět pojistné na nemocenské pojištění a důchodové zabezpečení. V daném případě byla tímto subjektem v podmínkách Slovenské republiky Sociální pojišťovna – pobočka Michalovce, resp. její právní předchůdce Slovenská správa sociálního zabezpečení, jež měla dle soudu nesporně sídlo na území Slovenské republiky. Z tohoto důvodu je třeba

tento subjekt ve smyslu citovaného čl. 16 odst. 2 správního ujednání pokládat k datu 31.12.1992 za zaměstnavatele žalobce. Z uvedeného je tak dle soudu patrné, že **ke dni 31.12.1992 bylo sídlo zaměstnavatele na území Slovenské republiky**. S ohledem na tuto skutečnost je tak nutné s poukazem na ustanovení čl. 20 odst. 1 smlouvy pokládat **veškeré doby pojištění žalobce**, jež byly žalobcem získány přede dnem rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky, **za slovenské doby pojištění**, a to včetně všech dob pojištění žalobce získaných v preferované pracovní kategorii. V tomto ohledu totiž není rozhodující, zda doby pojištění v preferované pracovní kategorii byly před rozdělením České a Slovenské Federativní Republiky získány na území České nebo Slovenské republiky, neboť pro určení, kdo bude případným plátcem starobního důchodu, je rozhodující, zda ke dni 31.12.1992 bylo sídlo zaměstnavatele na území České nebo Slovenské republiky. Jelikož z listin založených v předloženém správním spise je evidentní, že sídlo zaměstnavatele žalobce bylo ke dni 31.12.1992 na území Slovenské republiky, považují se z tohoto důvodu při aplikaci čl. 20 odst. 1 smlouvy všechny doby pojištění žalobce v preferované pracovní kategorii, byť by fakticky byly získány na území České republiky, výlučně za slovenské doby pojištění.

Z dalších listin obsažených ve správním spise je taktéž zřejmé, že žalobce byl sice v období od 2.9.1996 do 31.12.2012 výdělečně činný na území České republiky, avšak žalobce v tomto období **nezískal žádnou českou dobu pojištění v preferované pracovní kategorii**.

Z čl. 57 nařízení č. 883/2004, resp. čl. 48 nařízení Rady (EHS) č. 1408/71, dále vyplývá, že členský stát je povinen přiznat dávku důchodového pojištění s přihlédnutím k dobám pojištění získaným v jiných členských státech Evropské unie **jen tehdy**, pokud doba pojištění získaná podle jeho vnitrostátních předpisů **dosahuje alespoň 1 roku**. Citované ustanovení pro danou věc tedy znamená, že při posuzování nároku na starobní důchod je možné k preferované pracovní kategorii, resp. k době pojištění v preferované pracovní kategorii, jež se u žalobce považuje za získanou na území Slovenské republiky, přihlédnout pouze v případě, že žalobce získal v České republice dobu pojištění v preferované pracovní kategorii **v délce alespoň 1 roku**. Pracovní kategorie však současně musí být takového charakteru, aby podle českých právních předpisů měla vliv na snížení věkové hranice pro nárok na starobní důchod.

Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71, stejně tak i nařízení č. 883/04, patří mezi dokumenty, které stanoví pouze určité zásady nikoli konkrétní práva jednotlivců. Konkrétní práva a povinnosti jednotlivců jsou stanovena vnitrostátními právními předpisy, což mj. znamená, že každý jednotlivý členský stát Evropské unie si zachovává vlastní sociální systém, včetně vnitrostátních předpisů upravujících vznik nároku na dávku důchodového pojištění (věk pro odchod do důchodu, potřebná doba pojištění apod.). Dosažení důchodového věku a získání potřebné doby pojištění v jednom z členských států, tedy samo o sobě nezakládá nárok na důchod v jiném členském státě, neboť v každém z členských států se vznik nároku na důchod řídí jeho vlastními právními předpisy. Z výše uvedeného vyplývá, že koordinace systémů sociálního zabezpečení je v Evropské unii založena na principu, že **nelze poskytovat dvojí plnění nebo výhodu na stejnou dobu pojištění**. K poskytnutí výhody za dobu zaměstnání v pracovní kategorii (např. snížením důchodového věku) **je příslušný stát, v němž pojištěnec získal dobu zakládající uvedené zvýhodnění**. Ostatní členské státy Evropské unie k této době **přihlédnou jako k preferované době podle svých právních předpisů jedině v rámci pravidla sčítání dob pojištění** (viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30.9.2011, č.j. 22 Ad 31/2011-16).

V této souvislosti považuje zdejší soud za vhodné doplnit, že citované rozhodnutí Krajského soudu v Brně bylo následně potvrzeno rozhodnutím Nejvyššího správního soudu

v Brně ze dne 8.1.2013, č.j. 3 Ads 25/2012-41, jehož závěry lze aplikovat i na nyní projednávanou věc. Nejvyšší správní soud ve zmíněném rozsudku kromě jiného uvedl, že: „*Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 bylo jako přímo aplikovatelný pramen sekundárního práva EU nahrazeno s účinností ode dne 1. 5. 2010 novým nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 883/2004, k němuž bylo vydáno i prováděcí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009. Tato nařízení upravují na základě koordinačního mechanismu mj. i problematiku poskytování důchodových dávek pro migrující pracovníky. Právní úprava obsažená v těchto nařízeních je založena na čtyřech základních principech – principu rovného zacházení, principu sčítání dob pojištění, principu zachování nabytých práv a principu aplikace jednoho právního řádu. Z dalších principů je zapotřebí akcentovat princip stejného posuzování skutečností (tzv. asimilace faktů) vyjádřený v čl. 5 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, který spočívá v tom, že skutečnosti, příjmy a jiné okolnosti, které mají význam pro posouzení nároků migrujících pracovníků, nicméně nastaly v jiných státech, je třeba brát v úvahu stejně, jakoby nastaly v daném členském státě (viz k tomu Koldinská, K. et. al. Sociální zabezpečení osob migrujících v EU. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 57 – 58). Pro dávky založené na pojistném systému má největší význam zásada vyjádřená v čl. 6 nařízení, a to zásada sčítání dob pojištění, která je vymezena tak, že „nestanoví-li toto nařízení, příslušné instituce členského státu, jehož právní předpisy podmiňují získání, zachování, trvání nebo opětné nabytí nároku na dávky, použití některých právních předpisů, nebo přístup k povinnému, dobrovolnému pokračujícímu nebo dobrovolnému pojištění nebo vynětí z něj, získáním dob pojištění, zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení, přihlíží v nezbytném rozsahu k získaným dobám pojištění, zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení získaným podle právních předpisů kteréhokoli jiného členského státu, jako by byly získány podle právních předpisů, které tato instituce uplatňuje.*

Případný střet těchto dvou zásad v prostředí rozhodování o důchodových nárocích řeší samotná preambule nařízení č. 883/2004 v bodech 10 a 11, kde je uvedeno, že zásada zacházení s některými skutečnostmi a událostmi, které nastaly na území jiného členského státu, jako by nastaly na území členského státu, jehož právní předpisy jsou použitelné, by však **neměla být v rozporu se zásadou sčítání získaných dob pojištění, zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydliště podle právních předpisů jiného členského státu s těmi dobami, které byly získány podle právních předpisů příslušného členského státu. Doby získané podle právních předpisů jiného členského státu by proto měly být brány v úvahu výhradně při uplatňování zásady sčítání dob.** Stejně posuzování skutečností nebo událostí, které nastaly v členském státě, nemůže v žádném případě způsobit, že se jiný členský stát stane příslušným nebo jeho právní předpisy se stanou použitelnými. Cílem těchto zásad je zajištění spravedlivého zhodnocení všech získaných dob pojištění v jednotlivých pojistných systémech členských států, nikoliv však vícenásobné zhodnocení doby pojištění získané v jednom členském státě (čl. 10 nařízení č. 883/2004). Evropský soudní dvůr v rámci rozhodování o předběžných otázkách označil soubor pravidel obsažených v těchto nařízeních za vyčerpávající a jednotný systém kolizních norem, jejichž cílem je zajistit, že pracovníci pohybující se v rámci Společenství budou podléhat systému sociálního zabezpečení pouze jediného členského státu, čímž zároveň vylučují souběžnou aplikaci více systémů právních předpisů a předchází obtížím, které by taková situace přinesla. Cílem evropského koordinačního mechanismu je tedy především usnadnit realizaci důchodových nároků migrujících pracovníků a umožnit jim zhodnocení veškerých dosažených dob pojištění při souběžné ochraně jejich nabytých nároků a výhod. Evropská koordinace však nezasahuje další důležité problémy rozhodování o důchodových nárocích, a to zejména otázku dosažení věku potřebného pro vznik nároku na důchod, které jsou předmětem vnitrostátní úpravy členského státu.

Česká vnitrostátní právní úprava dávek důchodového pojištění obsažená v zákoně č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění navazuje na předchozí právní úpravu obsaženou v zákoně č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, účinném do 31. 12. 1995. Podle této právní úpravy existovaly až do svého zrušení k 1. 6. 1992 pracovní kategorie, které byly upraveny v ustanovení §§ 14 – 18 zákona č. 100/1988 Sb. ve znění účinném do 1. 6. 1992. Podle § 14 odst. 2 písm. a) spadaly do I. pracovní kategorie i zaměstnání v hornictví vykonávaná v podzemí v hlubinných dolech, bližší specifikaci zařazení jednotlivých zaměstnání do pracovních kategorií pak obsahovala prováděcí vyhláška č. 117/1988 Sb. Získání dob zaměstnání v preferované pracovní kategorii mělo zásadní vliv na vznik nároku na důchod i na jeho výši. Podle ustanovení § 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 1992 platilo, že občan má nárok na starobní důchod, jestliže byl zaměstnán nejméně 25 roků a dosáhl věku aspoň a) 55 let, byl-li zaměstnán nejméně 15 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a) nebo nejméně 10 roků v takovém zaměstnání v uranových dolech. Zákon č. 155/1995 Sb. ve svém ustanovení § 74 zachovává nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na důchod pro pojištěnce, kteří získali za účinnosti zákona č. 100/1988 Sb. a dřívějších předpisů doby zaměstnání v preferovaných pracovních kategoriích. Konkrétně podle tohoto ustanovení platí, že „nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v I. (II.) kategorii funkcí zůstávají zachovány do 31. prosince 2018. **Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk.**

Samotná podmínka věku potřebného pro získání nároku na důchod nepodléhá evropské koordinaci a je tak stanovena výlučně vnitrostátními předpisy, na rozdíl od podmínky získané doby pojištění (§ 28 zákona č. 155/1995 Sb.). Podle právního stavu v době vydání napadeného rozhodnutí žalované byla právní úprava důchodového věku založena na kritériu pohlaví pojištěnce, roku narození a dalších kritérií. Podle ustanovení § 32 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. se u pojištěnců narozených v období let 1936 až 1968 se důchodový věk stanoví podle přílohy k tomuto zákonu. Stanoví-li se podle této přílohy důchodový věk s přičtením kalendářních měsíců, považuje se za důchodový věk dosažený v posledním přičteném kalendářním měsíci v den, který se číslem shoduje se dnem narození pojištěnce; neobsahuje-li takto určený měsíc takový den, považuje se za důchodový věk ten věk, který je dosažen v posledním dni posledního přičteného kalendářního měsíce“.

V návaznosti na shora uvedené skutečnosti je možno konstatovat, že účelem čl. 51 nařízení č. 883/2004 je zajistit, aby zásada asimilace faktů byla provedena do roviny různých specifických druhů dob pojištění a bylo možno s nimi pracovat pro rozhodnutí o nároku na příslušnou dávku, o níž pojištěnec žádá. Smyslem je tedy zamezit diskriminaci migrujícího pracovníka v tom směru, že by **nebyla zohledněna** v otázce doby pojištění potřebné pro nárok na důchodovou dávku **doba pojištění** získaná ve specifickém pojistném systému členského státu Evropské unie pro srovnatelnou dávku v systému jiného členského státu Evropské unie.

Dosah tohoto pravidla je však omezen výhradně pro otázky **stanovení doby pojištění a nevztahuje se tak na další podmínky získání nároku na důchodovou dávku**, tj. např. na podmínku dosažení standardního důchodového věku. V souzené věci je třeba v tomto ohledu zdůraznit, že žalobce tím, že u slovenského nositele pojištění požádal o přiznání slovenského starobního důchodu, jenž mu byl následně přiznán, čímž získal výhodu spočívající ve vzniku nároku na slovenský starobní důchod již v 55 letech, nemůže se téže výhody znovu domáhat u českého nositele pojištění. Je tomu tak z důvodu, že tento subjekt není příslušný ke zhodnocení slovenských dob pojištění, za které se žalobcovy doby pojištění ve smyslu čl. 20 smlouvy považují. Předmětná výhoda spočívající ve snížení důchodového věku oproti

obecným pravidlům totiž nemůže být žalobci na základě aplikace koordinačních pravidel přiznána opakovaně.

V daném případě by bylo možno k cizím dobám pojištění ve spojení s čl. 57 nařízení 883/2004 přihlídnout, tj. zohlednit je, jak v napadeném rozhodnutí ostatně správně poznamenala žalovaná, toliko za situace, kdy by žalobce získal srovnatelnou dobu pojištění v preferované pracovní kategorii i u zaměstnavatele se sídlem v České republice, a to nejméně v délce jednoho roku. Pakliže by taková situace nastala, bylo by možné dle zásady sčítání dob pojištění tyto doby sečíst pro posouzení otázky, zda lze v této konkrétní věci aplikovat institut snížení důchodového věku ve smyslu přechodného ustanovení § 74 zákona o důchodovém pojištění a ustanovení § 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb. o sociálním zabezpečení, ve znění platném a účinném do 31.12.1995. Z předloženého správního spisu, jak již bylo výše konstatováno, však nevyplývala žádná okolnost, na jejímž podkladě by bylo možno dojít k závěru, že žalobce v rámci českého systému sociálního pojištění získal dobu pojištění v obdobné preferované pracovní kategorii v délce minimálně jednoho roku. Nadto žalobce takovou skutečnost v žalobě ani netvrdil.

Vzhledem k této skutečnosti, kdy bylo v rámci správního řízení zjištěno, že žalobce nesplnil podmínku v podobě minimálně jednorocní doby pojištění v rámci českého systému sociálního systému, jakožto stěžejního předpokladu pro eventuální snížení standardního důchodového věku, protože byla v důsledku této okolnosti vyloučena aplikace příslušných ustanovení nařízení č. 883/2004, žalovaná tak proto při zkoumání vzniku nároku žalobce na starobní důchod správně přistoupila k užití ustanovení § 32 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, neboť v tomto případě zde nebyl žádný zákonný důvod, na jehož podkladě by žalobci mohla být snížena obecná hranice důchodového věku. Dle zmíněného ustanovení zákona o důchodovém pojištění činí důchodový věk žalobce 63 let a 8 měsíců. Jelikož žalobce ke dni podání žádosti o starobní důchod tohoto věku nedosáhl, když jej dosáhne až dne 28.12.2020, žalovaná proto správně shledala, že žalobce nesplňuje jednu ze základních podmínek pro získání nároku na starobní důchod, tj. dosažení důchodového věku, protože tedy žádost žalobce o přiznání starobního důchodu s tímto odůvodněním zamítla, resp. zamítla žalobcovy námitky. Lze proto uzavřít, že předestřenému postupu žalované nelze cokoliv vytknout, neboť postupovala naprosto v souladu se zákonem a věcně správně, což znamená, že vydáním napadeného rozhodnutí nebyl žalobce zkrácen na žádném ze svých práv, a to zvláště na právech, jež jsou garantována právními předpisy nejvyšší právní síly.

V návaznosti na shora uvedené skutečnosti je proto třeba odmítnout žalobní námitku žalobce, jenž v žalobě namítl, že mu byl sice v 55 letech přiznán starobní důchod, avšak současně byl tímto připraven o zápočet 15 let pojistných dob.

Zmíněný právní názor žalobce je dle soudu nesprávný, neboť žalobce o tuto dobu pojištění nepřišel, když tato doba pojištění bude žalobci zohledněna při posuzování jeho nároku na dílčí starobní důchod na základě obecně stanovených zásad sčítání dob pojištění ve smyslu koordinačních nařízení. Stěžejní podmínkou pro to, aby bylo možno jednat v souladu s uvedenou zásadou, však nadále je, aby žalobce před tím dosáhl standardního důchodového věku. Bez naplnění této podmínky, jež u žalobce ještě objektivně nenastala, není zatím možno zohlednit doby pojištění, na něž žalobce poukazuje.

Soud dále nepovažuje za důvodnou námitku žalobce, že odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8.1.2013, č.j. 3 Ads 25/2011-41, je nepřiléhavý, neboť v případě posuzovaném Nejvyšším správním soudem žalobce V.B. získal všechny doby pojištění na území Slovenské republiky, kdežto žalobce rozhodné doby pojištění v preferované pracovní kategorii získal na území České republiky.

Právní názor žalobce je dle soudu nesprávný, neboť pro posouzení dané věci není rozhodující, zda žalobce rozhodnou dobu pojištění získal na území České republiky nebo Slovenské republiky (v rámci České a Slovenské Federativní republiky), nýbrž dle čl. 20 odst. 1 smlouvy je zcela zásadní, zda ke dni rozdělení České a Slovenské Federativní republiky nebo naposledy před tímto datem **bylo sídlo zaměstnavatele žalobce na území Slovenské republiky**. Jak bylo shora rozvedeno, ke dni 31.12.1992, tj. ke dni rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky, bylo nesporně sídlo zaměstnavatele žalobce na území Slovenské republiky, pročež se veškeré doby pojištění žalobce získané před tímto datem považují za slovenské doby pojištění. Z tohoto důvodu proto samotná skutečnost, že žalobce získal doby pojištění před rozdělením České a Slovenské Federativní Republiky na území České republiky, není pro určení, který nositel důchodového pojištění žalobci důchod přizná a bude vyplácet, rozhodující, když touto skutečností je právě výhradně sídlo zaměstnavatele ke dni 31.12.1992. Vzhledem k uvedenému je třeba námitku žalobce odmítnout jako nedůvodnou, neboť na nyní posuzovanou věc lze zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu bezesporu užít právě z důvodu, že v obou případech byly doby pojištění v preferované pracovní kategorii shodně získány u zaměstnavatelů se sídlem na území Slovenské republiky.

Dle soudu je v této věci taktéž nutno odmítnout odkazy žalobce na výše zmíněné nálezy Ústavního soudu. Je tomu tak z důvodu, že tyto nálezy nelze na posuzovanou věc bez dalšího vztáhnout, neboť primárně řeší situaci, kdy již byl žadatelům, jež získali určitou část doby pojištění u zaměstnavatele se sídlem na území Slovenské republiky, (dílčí) starobní důchod českým nositelem pojištění přiznán, a kdy předmětem sporů, jenž posuzoval Ústavní soud, byla především výše přiznaného dílčího důchodu a nárok na vyrovnávací příspěvek do výše předpokládaného (teoretického) důchodu. Tímto se zmiňované nálezy odlišují od posuzované věci. Pokud tedy žalobci nebyl starobní důchod z důvodu nedosažení důchodového věku přiznán, resp. jeho žádost byla z tohoto důvodu zamítnuta, je bezpředmětné se těmito nálezy Ústavního soudu dále zabývat, neboť jejich eventuální aplikace např. ve vztahu k výši dílčího starobního důchodu žalobce by přicházela v úvahu teprve tehdy, až by žalobci po dosažení důchodového věku při splnění dalších podmínek byl přiznán starobní důchod – nikoliv však dříve.

S ohledem na výše uvedené soud uzavírá, že ani jedna z uplatněných námitek žalobce nebyla shledána důvodnou. Podaná žaloba z tohoto důvodu není důvodná, a proto ji soud ve výroku ad I. rozsudku podle ustanovení § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

Současně v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 věty první s.ř.s. ve výroku ad II. rozsudku nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce neměl ve věci úspěch a žalovanému náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly a ani je nepožadoval.

Pro úplnost soud poznamenává, že neshledal důvod předmětnou žalobu odmítat ve vztahu k návrhu žalobce na zrušení rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 3.7.2013, č.j. 570 428 7138/428. Tento návrh žalobce má oporu v ustanovení § 78 odst. 3 s.ř.s., kde je uvedeno, že zrušuje-li soud rozhodnutí, podle okolností může zrušit i rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které mu předcházelo. Daný návrh žalobce tedy byl v souladu s platnými procesními předpisy a byl tedy přípustný.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Ústí nad Labem dne 19. června 2014

Mgr. Václav Trajer, v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Markéta Kubová